

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemani:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejemani:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 5 „ — „
mesec „ „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 296.

V Ljubljani, v petek 28. decembra 1900.

Letnik XXVIII.

Strašilo.

Zopet straši po mestih in po trgih. Kadar se liberalizem ne more rešiti, kadar se zdi liberalnim voditeljem, da je kaka njihova postojanka v nevarnosti, pa privlečejo iz kota staro strašilo — klerikalizma, — in je pošljejo strašiti po gostilnah in po pisarnah, po trgih in po ulicah. »Tako, kakor mi hočemo, in nič drugače — če ne vas vzame klerikalizem in vas sne s kostmi in kožo vred!« To je stara, že tisočkrat hrupavo zapeta pesem, ki je sicer nihče ne ume, ker smisla nima, a ki vedno plaši uboge, obžalovanja vredne »Narodovce«, da jim stoje lasje po koncu.

In vendar, kaj je na tem resničnega? Kaj je »klerikalizem«? Naj nam vendar odgovore enkrat liberalci, kaj si mislijo pod to besedo, in kaj hočejo neki tako strašnega — klerikalci?

Katoliško-narodna stranka neče nič drugega, kakor to, da se pošteno, kakor nam veli deset božjih zapovedij, dela za javni blagor. To zahtevamo v prvi vrsti od časopisja in od ljudskih zastopnikov. Pri nas neko časopisje ne živi od drugega, kakor od zasmehovanja cerkve, od obrekovanja in od škandalov. Vsak duhovnik jim je za divjačino, katero sme loviti in preganjati vsak pobalin, vsako cerkveno društvo jim je »obiectum foppabile«, vsak trezen, pošten poskus za zboljšanje gospodarskega stanja širnih mas se jim zdi kot napad na »svobodomiselnost«. In kadar meščanstvo začne dvomiti nad resničnostjo teh liberalnih neslanostij in jim hoče obrniti hrbet, pa vpijejo: Če niste z nami, pa ste — »klerikalci«! In ta beseda se zdi ubogim preplašenim »purgarjem« nekaj tako groznega, da rajši verjamejo vse neumnosti, da le niso — »klerikalci«! Sram jih je »Narodovce« grde pisave, a kadar pridejo volitve, pa se dajo od liberalnih agitatorjev vleči na volišče kakor ovce in volijo vse, kar kdo hoče, tudi magari Tavčarja, ki ga vsi obsojajo, da jih le »Narode« ne razmesari kot — »klerikalce«.

In kaj imate od tega, častiti posili liberalni meščani? Ali je kateri izmed Vas le za en krajcar bogatel od »larške gonje«? Ali je kateri izmed Vas le za troho svobodnejši od »klerikalcev«? Ali je trgovina in obrt našla le en nov vir za dohodke, odkar je postala moda, da se prežvekuje to, kar je izbruhnil Malovrh v »Narodu«.

Vzemite v roke resolucije katoliškega shoda, katere obsegajo jasen, natančen program za prospeh vseh strok, in potem pa vzemite v roke Tavčarjev kandidatni govor, v katerem je izjavil, da ni on nič več in nič manj, kakor le posebljeni boj proti »klerikalizmu«, in pred seboj imate razloček med »klerikalstvom« in liberalstvom. Na naši strani pozitivno delo — na liberalni pa nič drugega, kakor hujskanje in razdiranje.

Mi vemo, da že premnogim predsedam neumna in surova liberalna gonja, a — strašilo klerikalizma jih še vedno plaši!

Ali je dostojno omikanih ljudi, da se boje takih strašil, ki niti otrokom več ne imponirajo?

Volivno gibanje.

Kandidat dolenskih mest in trgov prost dr. Seb. Elbert.

Iz Ljubljane dne 27. decembra. Jako čudno se mi je zdelo, ko sem čital v »Slov. Narodu«, da novomeški prošt g. dr. Seb. Elbert nima nobenih zaslug. Njegova podoba na spominski sliki v ljubljanski mestni hiši mu pa kliče v spomin razgovor, ki ga je imel s presvetlim cesarjem pred mestno hišo l. 1895., ko je Nj. Veličanstvo prihitelo z Dunaja ogledat si ljubljanske razvaline. Prošt dr. Elbert, tedaj stolni kanonik, je bil jako delaven član ljubljanskega pomožnega komiteja, načelniku tega komiteja g. c. kr. dvornemu svetniku dr. Račiču tako rekoč desna roka. Na prošnjo dunajskega pomožnega odbora obhodil je dr. Elbert vse kraje po potresu poškodovane ter potem poročal na Dunaj. Koliko je pač tu koristil s svojim peresom, ko je pisal razna poročila za dunajske in inozemske časopise!

Koliko se je tudi trudil za to, da je država podarila tako lepe prispevke. Njegovo delovanje v potresni dobi pa je doseglo vrhunec, ko je stal pred mestno hišo in ga je presvetli cesar sam počastil z nagovom. Presv. cesar je bil namreč informiran, da je mladi kanonik obhodil vse od potresa poškodovane kraje, in vprašal ga je, kake vtise da je sprejel? Kateri kraj je našel najbolj poškodovan? Kako daleč da seže potresni radij od Ljubljane na okoli? itd. Ko je bil g. dr. Elbert cesarju vse to pojasnil, spregovoril je Nj. Veličanstvu še te-le besede: »Veličanstvo! Ne vem, kako se bo sedaj dala uporabljati konkurenčna postava, ko so prebivalci sami tako silno oškodovani? Če bi morali sedaj prispevati tudi za javna poslopja: cerkve, šole, župnišča po konkurenčni postavi, a bi se jim na drugi strani dovolila kaka podpora, reklo bi se to z eno roko dajati a z drugo jemati.« Na to je presvetli cesar blagovolil odgovoriti: »Da, to sedaj ne bo šlo, uvidim to, to se bo moralo drugače ukreniti.« — Dunajski reporterji so takoj vprašali, kakšen je bil razgovor dr. Elberta s presv. cesarjem, in so to brzojavili na Dunaj, g. dr. Elbertu je pa vse čestitalo, da je to besedo izustil ob pravem času in na pravem mestu.

Ko je potem c. kr. dež. vlada vse eno razpisala konkurenčno obravnavo, je nekdo, ki ni umel namena teh obravnav, spisal v »Slovencu« uvodni članek in se skliceval na razgovor dr. Elberta s presv. cesarjem. Uradni list je takoj pojasnil, da se je to zgodilo le zbog tega, da se zamore konstatirati, koliko bi morali ljudje za popravila javnih poslopij prispevati, a vse se je dovolilo iz državnih podpor. Poleg drugih zaslug ob potresnem času si je novomeški prošt g. dr. Elbert pridobil tudi to in sicer kot najvažnejšo.

Dolenska mesta in trgi naj bi si le čestitali, ako dobe novomeškega prošta za poslanca. Naš g. župan Ivan Hribar je govoril čisto resnico, ko je dejal novoimenovanemu proštu: »Žal nam je, da Vas izgubimo, a Novomeščanom je čestitati, da Vas dobe.«

Govoril je te besede 'ot župan, kot poglavar mesta, dobro v. kako je g. proštu pri srcu javna korist in ljudski blagor, ker ne živi samo zase, ne sk. samo zase, marveč da uporablja svojo moč in svoj vpliv za bližnjega koristi. Težko g. pogrešamo in da bi bil še med nami, postala bi ga kot kandidata za ljubljansko mesto in prepričani smo, da bi bila njegova zmaga sigurna.

Torej dolenskih mest meščani! Volite enoglasno novomeškega g. prošta dr. Sebastjana Elberta za svojega poslanca in imeli boste vplivnega, previdnega, trezno mislečega in delavnega zastopnika svojih koristij in teženj. Naj vas ne vodi in zapeljuje slepa strast, marveč lastno korist imejte pred očmi; doma v svoji sredi imate poslanca, in to je vendar velike važnosti.

„Zmaga centralizma“.

(Dopis z Dunaja.)

»Zgodovino zakonskega načrta o uvedbi deželne doklade na državno žganjarino si bo treba zapomniti. Njen izid je z moga pametnega centralizma in enotnega zakonodavstva.«

Tako je zaklical vladni »Fremdenblatt« dne 19. decembra, dan potem, ko je bil v deželnem zboru dalmatinskem odklonjen omenjeni zakonski načrt. Vse nemško časopisje, začeni z oficijoznimi in poloficijoznimi glasili pa dol do »Preše« in »Arbeiterice«, se je obradovalo ter hvalilo v svojem centralistiškem srcu dalmatinske deželne poslance, ki so mu naklonili nepričakovano božično vezilo. Zatrjuje se v veseljem soglasju, da je doživela avtonomistiška ideja popolen fiasco ravno tedaj, ko ji je bila prvokrat dana prilika, da bi izkazala svojo moč in praktično veljavo. Stroj je bil prvokrat pognan in dokazal je takoj, da ne more delati. Potreba centralistiškega zakonodavstva je sijajno opravičena in program avtonomistiške »desnice« je blamiran.

Priznati je treba, da se nemško časopisje ne veseli brez vzroka. Vsa njegova izvajanja so v tem slučaju gola resnica.

LISTEK.

Med Slovenci ob Renu.

(Piše Luka Arh.)

Na prošnjo župnika dr. Laakmana v Hambornu sva se odločila s tovarišem Koritnikom, da greva na Nemško misijonarit. S tem upava, da sva ustregla želji presvetlega kneza in škofa, katero so izrazili, ko so nam poslali pismo župnikovo. Z božjo pomočjo bodeva tudi storila kaj za uboge, v dušnem in narodnem oziru zanemarjene rojake v ruhrkohlenkem okraju, kamor ni mogel tovariš Knific letos o Veliki noči radi pomanjkanja časa. Težko bi bilo, da bi se ne odzvala ljubeznjivemu pismu župnika dr. Laakmana, kateremu je dušni blagor Slovencev, bivajočih v njegovi fari, tako pri srcu.

»Zelo so zanemarjeni avstrijski katolici v verskem oziru, ker ne razumejo pridig. Tudi k spovedi ne pridejo, ker ne znajo nemškega jezika, mi pa slovenskega ne.«

Zato prosim, če je le količkaj mogoče, naj bi poslali premilostljivi gospod knez in škof enega ali več slovenskih duhovnikov. Zelo pripraven čas bi bil od 20. decembra dalje.«

In midva imava ravno božične počitnice v tem času. Okoli 15. decembra nehajo profesorji s predavanji. Zamudila ne bodeva mnogo. Priliko imava, čas tudi, drugo že pride.

Da pa združiva koristno in potrebno s prijetnim, se nameniva peljati malo na okoli. No, tak ovink ni, kakor čez Bohinj v Kranj. Oskrbiva si »rundreisebilette«, kar stori vožnjo veliko cenejo, in 11. dec. zjutraj odrieva z Dunaja.

* * *

O koristi potovanja je napisal vsak, kdor je zvršil gimnazijo, gotovo vsaj dve nalogi. Koncem pete ali v začetku šeste šole se je glasila obligatna naloga slovenska: »Ta ni možak, ta ni za rabo, — Kdor tujih videl ni ljudi«, nemška pa: »Wem Gott will rechte Gunst erweisen, — Den schickt er in die weite Welt.«

Kako smo navdušeno pisali o vseh mogočih in nemogočih dobičkih, dušnih in telesnih, katere da človeku potovanje! In kakšne naklepe in načrte smo delali za počitnice! A kaj, ko pa stariši niso bili vedno zadovoljni. »Doma bodi, kaj boš hodil po svetu. Saj ni, da bi moral človek vse videti. Ti ne veš, kako težko se prisluzi krajcar.« Ta vražji denar je pokopal vse idealne

osnove. Denar — ideal, kako sta si nasprotna, in vendar je premnogim denar edini ideal!

Gimnazija ima ali bolje morala bi imeti nalogo, vzgojiti mladeniče v krepke, značajne može. Vsaditi in gojiti mora vednost in znanost, ki naj vzraste na visoki šoli v mogočno, krepko drevo. Sposobnega mora storiti mladeniča za prvi samostojni korak v življenje, da ne omahne in ne pade. To, kar se je naučil v šoli, naj bo mladeniču vodilo v življenju.

In tako sem prišel jaz sedaj do tega — seveda po ovinku — da porabim kapital, katerega sem si nabral z ono nalogo o koristi potovanja. Kake koristi bom imel? Telesnih nič, saj peš ne morem hoditi, in od sedenja v železničnem vozu nimam drugega, nego to, da se vsak trenotek lahko prebrnem, če se vlak kam zaleti. Duševnih koristi pa mnogo, katerih je pa žal preveč, da bi mogel vse obdržati v glavi. Preveč utiskov pride, tako da je človek večkrat duševno in telesno truden. A nekaj jih le ostane.

Toda pozabiti ne smem, da moj namen ni potovanje, temveč dušnopastirsko delovanje med rojaki delavci. Ker pa drži več potov gori k njim, sva si zbrala onega, od katerega pričakujeva tudi koristi, ne pa samo težav.

Zlata Praga.

Posebnega navdušenja za mažarski jezik ni menda med Slovenci, čeprav je rekel nedavno sam Moric ali Maurus Jokai, da je najbolj blagoglasen jezik na svetu. Ne vem, če se ni judovski mož sam sebi smejal, ko je to izrekel. Ali dva stavka zna vendar skoro vsak Slovenec mažarski, kdor se mora voziti po južni železnici, — posebno idrijski dijaki — ki sta napisana v železničnem vozu: Ki nem hajolny in Nem dohany zoknak. Nicht hinausbeugen, in für Nichtraucher. O potrebi mažarskih napisov seveda ni dvomiti, posebno na progi Dunaj-Trst! Vedno so me jezili ti barbarski, docela nepotrebni mažarski napisi. No, na progi Dunaj-Brno-Praga jih vendar ni. Nemški, češki, poljski in semtertje tudi maloruski napisi so. Vendar nekaj pravičnosti, sem si mislil. Da bi si Maurus Jokai in drugi Mažari utisnili v trdo mažarsko glavo: »Nenachybejte se ven!«, gotovo bi jim ne škodilo.

Do Brna gre železnica sredi rodovitnega polja, a potem dolgo časa skozi mnogo predorov med samimi griči. Čisto drugačen svet. V enem oddelku voza sva sedela sama s tovarišem. Kmalu za Brnom se prisede k nama nek trgovec, ki je šel po opravih v Prago. Ogovori naju češki in midva »mlu-

Deželne finance so bile potrebne po moči in vlada se je odločila, da spravi zakon o dokladi na žganjarino s 1. januarjem v veljavo. Da bi se to doseglo, je apelirala na deželne zборе. Ta pot je bila ne- navadna, komplicirana in po mnenju centralistov celo protiustavna. Toda zakonski načrt sam na sebi je bil tak, da se kakega upora resno ni bilo bati. Z novo doklado bi si opomogle pred vsem finance kraljevine češke in dežele moravske in nižjeavstrijske. Deželam, ki bi trpele škodo, kakor n. pr. Kranjska, je bilo dovoljeno za dobo devetih let pobiranje že obstoječe deželne naklade, tako da se tudi od te strani ni bilo bati ničesar. Bilo je torej izključeno, da bi zakonski načrt padel in vlada je računala z vso gotovostjo, da pojde stvar gladko. A zgodilo se je, česar bi nihče ne pričakoval: dalmatinski deželni zbor je napravil čez vladni račun debelo črto ter odklonil zakonsko predlogo.

Dalmaciji je bil zakonski načrt sam na sebi malo važen, profit, ki bi ga imele njene finance od nove doklade, bi bil minimalen. Gotovo je, da bi bila ob normalnem razpoloženju vladna predloga tudi v dalmatinskem zboru enoglasno sprejeta. Toda poslanci so se hoteli na nekak način maščevati nad vlado zaradi znanega kompromisa v stvari bosenskih železnic.

Povedati se mora odkrito, da je bilo to »maščevanje« neumestno in celo smešno. S tem, da se je odklonila predloga o žganjarini, se ni doseglo v stvari železnice čisto nič, kajti ti dve zadevi nista menda v nikaki zvezi. Razumljivo bi bilo ravnanje dalmatinskega zbora, če bi se s tako odklonitvijo vladi škodovalo, če bi se jo spravilo v neprimoljivo. Ali vladi ni veliko ležeče na tem, če se dežele same protivijo zboljšanju svojih financ. Vladi se ni škodovalo, pač pa se je škodovalo tistim deželam, ki so nujno želele, da se čim preje uvede nova doklada.

»N. Fr. Presse« pravi ironično, da se je pokazalo, koliko je vredna v praksi avtonomistiška solidarnost in ljubezen Hrvatov do Čehov. Za Čeha je bil zakonski načrt iz dveh ozirov važen. Finance češke dežele bi imele od nove doklade velik dobiček, skoro dva milijona na leto, in umevno je, da tej deželi ni vse jedno, če se uvede nova doklada leto prej ali pozneje. Poleg tega pa je bila predloga Čehom tudi zategadelj simpatična, ker se je obrnila vlada neposredno na deželne zборе ter tako napravila nekako koncesijo češkemu avtonomistiškemu načelu. Pričakovati bi torej bilo, da se bodo ozirali dalmatinski Hrvati na svoje nekdanje zaveznike v parlamentu, posebno še, ker bi ne napravili svoji deželi nobene škode in vladi nobene usluge, če bi sprejeli predlogo, ki za nje itak ni imela posebne važnosti. Če so hoteli pokazati svojo ogorčenost nad vlado, tedaj naj bi si bili izbrali drug predmet in drugo priliko. S tem, da so odklonili pred-

logo, niso napravili vladi nobene sitnosti, a svojim češkimi zaveznikom so se globoko zamerili, tako da ima »N. Fr. Presse« prav s svojo ironijo.

Vlada naznanja zdaj po svojih glasilih, da se zanaša na parlament, ker se je apel na deželne zборе tako klaverno ponesrečil. To je krvava ironija na avtonomistiški program. Deželni zbori niso bili v stanju, da bi sklenili enoglasno tako enostaven zakon, in vlada se mora zanašati na tisti parlament, ki so mu že tolikrat prepevali nagrobnice! Kaj bi se še le zgodilo, če bi vlada kaj zahtevala od deželnih zborov, če bi prosila v zadevi, ki bi ne bila direktno na korist posameznih kronovin? Veselje nemško-centralistiškega novinarstva je povsem utemeljeno; hujšega udarca bi se češki avtonomistiški ideji ne bilo moglo zadati. Žalostno je, da je pripomogel v to ravno deželni zbor dalmatinski. Pametna politika pač ni, dajati največjim sovražnikom slovanstva zaželjeno orožje v roko ter z nepremišljenimi in brezvspešnimi demonstracijami pehati od sebe nekdanje in morda bodoče zaveznike.

Dostavek uredništva: Ta dopis smo prejeli od odlične strani z Dunaja. Objavili smo ga radi tega, da zvedo čitatelji tudi mnenje, ki vlada v dunajskih, vladi prijaznih krogih. Svoje stališče napram vladni predlogi smo označili v članku »Žganjarina« v 291. številki našega lista. Nikakor se pa ne strinjamo s trditvijo, češ, da je bilo maščevanje dalmatinskega deželnega zbora neumestno ali celo smešno. Dalmacija bi ne imela od vladne predloge nikake koristi, kompromis v zadevi železnice je pa za deželo že tolike važnosti, da je bil opravičen odpor naroda in njega zastopnikov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. decembra.

Državni budgetni provizorij. V bližnjih dneh izide v dunajskem uradnem listu cesarska naredba na podlagi § 14., s katero se dovoljuje ministerstvu budgetni provizorij za dobo treh mesecev leta 1901. Ob enem se objavijo te dni tudi nekatere druge naredbe, izšla pa ne bo tokrat naredba glede kvote, ker velja še sedanji provizorij do konca junija 1901.

Spravna akcija na Tirolskem. Razdor mej obema katoliškima strankama na Tirolskem je neprijetno dirnal vse trezno misleče kroge, posebno pa je bil radi tega užaljen katoliško konservativni klub v deželnem zboru. V tem klubu sedi tudi nekaj krščanskih socijalcev, ki ne odobrujejo povsem postopanja vodje Schöpferja. Dne 21. t. m. je vsled tega sklenil ta klub soglasno naslednjo izjavo: Ko katoliško-konservativni klub najgloblje obžaluje, da se ni posrečilo doseči jedinosti povodom bližnjih državno-zborskih volitev in da se je vodil velivni boj češče na nedostojen način, kar gotovo

sovražnikovih napadov. Ko je oblegal Friderik II. 1757 mesto, je priletelo v cerkev nič manj nego 22.000 krogel. Šele 1859 so se poprijeli energično zidanja cerkve, ki bode 158 m. dolga. Stolp bo visok 156 m., kakor kolinski.

Znamenit je kraljevi mavzolej, kjer je pokopan Karol IV., njegove 4 žene in Rudolf II.

Krasna je kapelica sv. Vavla. Stene so okrašene s češkimi dragimi kamni. Lepa je slika L. Krauacha, umor sv. Vavla. Za oltarjem je čelada in oklep sv. Vavla, na vratih pa levova glava z okroglim držajem, za katerega se je prijel svetnik, ko ga je mahnil z mečem brat Boleslav. Nad kapelo je shranjena kraljeva krona.

Mnogo kapelic je krog velikega oltarja, ki so vse zgodovinsko znamenite, najbolj pa kapela sv. Janeza. Grob je ves srebrn in ima 2 oltarja, kjer sva maševala. Vrednost ima nad 200.000 gld.

Glava sv. Ljudmyle, meč sv. Vavla in sv. Štefana so v zakladnici nad zakristijo.

Kako srečni so Čehi, ki imajo svetinje svojih svetnikov tako lepo v glavni cerkvi ohranjene. Vesel sem bil, da sem bil tako srečen, videti tako svet kraj, in blagrovati sem v duhu brate Čeha. Mi revni Slovenci nimamo kaj takega.

slabo vpliva na prebivalstvo, izvoli izmej svoje srede odbor z naročilom, naj stavi takoj po završenih volitvah primerne predloge v dosegu sprave mej obema strankama. Objednem naproša klub vse katoliške liste na Tirolskem, naj v bodoče delujejo v smislu nameravane sprave. — V ta odbor so bili izvoljeni konservativci dr. Kathrein, dr. Pusch in Zallinger, ter krščanski socijalci dr. Schöpfer, dr. Schorn in Steck. — Gotovi poučeni krogi so mnenja, da se bo poskus dobro obnesel.

Ruski konzulat v Pragi. Avstro-ogerski zunanji urad se peča v članku, ki so ga objavili nedeljski oficijozni listi, zelo obširno z vprašanjem glede ustanovitve ruskega konzulata v Pragi. Kakor znano, je praška trgovinska zbornica pred nekaj časom predlagala zunanjemu uradu, naj ustanovi ondi ruski konzulat. Vlada temu predlogu ni pritrčila z razlogom, da mora dotični predlog iziti od dotične velesile same. S tem vlada nekako izjavlja, da bi ne nasprotovala eventualni ustanovitvi, ustavlja se le radi tega, ker ruska vlada molči. — Morda je pa to samo izgovor.

Proti razširjanju socialističkih in anarhističkih listov ter istovrstnih brošur po vojašnicah je izdalo tajen ukaz poveljništvo drugega voja. V tem ukazu se mej drugim tudi naroča, naj se pogosto preiskujejo efekti vojakov, posebno pa onih mož, ki jih je naznanilo politično oblastvo kot sobojevnike za socijalistiške in anarhiške ideje.

Predsednik Krüger biva še vedno v Haagu. Predvčeranjim ga je obiskal vojvoda meklenburški, kateremu je Krüger vrnil obisk. O potovanju transvalskega predsednika v Anglijo je sedaj vse tiho. Menda si je Krüger premislil. O razsodišču se tudi ničesar ne čuje. Morda čaka vse vspehov, ki jih bo imela najnovejša burska akcija.

Mirovna pogajanja s Kíno so stopila z dnem 24. decembra tako rekoč v prvi štadij, ker dotlej se niso vršili mej zastopniki velesil ter kitajske vlade nikaki dogovori. Dan pred svetim dnevom so pa vročili zastopniki interesovanih velesil kitajskemu zastopniku princu Čing skupno noto, ki obsega mirovne pogoje, ter storili s tem prvi korak. Pri dotičnem slovesnem vsprejemu pri španskem poslaniku Cologanu je odgovoril princ Čing: Cast imam vsprejeti noto, ki ima namen poravnati napete razmere. Noto vročim takoj cesarju in naznanim njegov odgovor, kakor naglo ga prejmem. — Li-Hung-Čanga ni bilo pri tem vsprejemu. Pravijo, da je nevarno obolet in da se ne bo mogoče udeleževati nadaljnih razprav, tudi ako bi ozdravel. Ta vest je zelo čudna, tembolj, ker cesarjevo obližje vedno znova izjavlja, da cesar ne pritrди zahtevam velesil. Prav mogoče je torej, da je Li-Hung-Čang moral obolet, da se je s tem odtegnil mirovnim posvetovanjem tujcem ne poseben nasprotni pooblaščenec. Mesto Li-Hung Čanga je določen za posredovalca pri mirovnih pogajanjih, kakor poročajo »Times« iz Shanhaja, bivši guverner Sheng, ki je baje že odpotoval v Pekin.

Dopisi.

Z Vrhniko, 27. dec. — Prelep večer smo imeli 26. t. m. v »Katoliškem domu«. Naše vrlo katoliško društvo rokodelskih pomočnikov nam je priredilo veselico, kakor se jih malo vidi po deželi. Društveniki so nam najprvo zatamburali in zapeli — oboje tako spretno, da moramo tamburaškemu in pevskega zboru zares častitati na toliki izvežbanosti. Saj so pa tudi fantje in njihov dirigent g. kapelan Bernik neutrudni pri vajah in poskušnjah!

Zatem je predsednik društva, preč. g. dekan Gantar z mladostnim ognjem ogoril zbrano občinstvo, katero je bilo veliko društveno dvorano in hodnik poleg nje v pravem pomenu besede zabasalo. V govoru je preč. g. razložil vodilno misel in vsebino glavne točke, katera je imela slediti, igre »Mlini pod zemljo«. Radovedni smo pričakovali, kako se bode posrečila društenikom ta prelepa, a ne baš lahka predstava.

Reči moramo, da smo bili iznenadeni. Da bi preprosti, delavski mladeniči v tako splošno zadovoljstvo izvedli težavno igro, ne, tega se v naprej nismo nadejali! Vsa

čast igravcem! Hvaležno povračilo za svoj trud so imeli v vidnem zanimanju, s katerim je občinstvo sledilo vsakemu posameznemu prizoru, da, vsakemu nastopu posameznih oseb. Kako blažilna je taka zabava za ljudstvo!

Ne vemo, katerega izmed nastopajočih igravcev bi najbolj pohvalili. Vse »najbolje«, ker so vsi svoje naloge izvrstno rešili! Poštenjak Prob je govoril tako jasno in razločno, da smo ga bili res veseli; zviti ptič, zamorec Nu m i d a, je izvrstno razumel svoje spletkarstvo; poganski svečenik Saturn je znal več »ko hruške peč«; mladi Cecilij se je nosil izbornu; Narzej, »zvesta duša«, Valent, — sploh vsi so za svojo izobrazbo dovršeno umevali svoje vloge.

Častitamo! — Pač se je pokazalo tudi ta večer, kaj je Vrhničanom »Katoliški dom«! Društenikom in ljudstvu kraj, kjer se lahko pošteno razvedre in marsikaj lepega nauče! Bog živi vse dobrotnike te prekristne hiše! Dr. Mih. Opeka.

Iz Ajdovca. Sedaj trosijo liberalci okrog, da niso nič agitovali, da so dobili njihovi kandidatje one glasove brez pritiska. Da je nasprotno resnica, pričal bi tudi naš kraj, dasi je bolj oddaljen. Bila je agitacija kar strastna. Zadnje dneve pred volitvami je kar mrgolelo volivnih katekizmov, o katerih je nekdo trdil, da je v njih gola resnica, češ, da je to tiskano v cesarski tiskarni. Na večer 11. grudna sta hodila tukajšnji gospod učitelj in trgovec Š. okrog baje kupovat prašiče, pa sta le agitovala proti našemu kandidatu, češ, vsak bo zaprt osem tednov, kdor bo šel jutri volit, ker je dal podpisati glasovnico »fajmoštru«. Gospod učitelj je celo trdil, da je on voljen volivnim komisarjem in da je poslan od okrajnega glavarstva v ta namen, da pouči ljudi.

Drugi dan so bili agitatorji z Dvora že zjutraj ob 4. uri v naših vaseh, pa so se morali vrniti, ne da bi bili kaj dosegli. Omenjeni trgovec se spomni na dan volitve še na drugo sredstvo. Poln sodček žganja ponuja volivcem, da bi jih vsaj odvrnil od volitve. Toda vsi pripomočki in vsa sredstva so dala nasprotnikom pri prvi volitvi 6 glasov, naš kandidat je dobil 154 glasov.

V ponedeljek 17. t. m. pa so letali zopet agitatorji od vseh krajev okrog, slepili ljudi, nekateri domačini celo s tem, da so jim pravili, kako župnik goljufa župljane in vlado radi bere, da so duhovniki sploh predobro plačani itd.

Dne 18. decembra bil je zopet nov volitveni boj. Že na vse zgodaj sta bila baje dva tuja agitatorja hodila po hišah in ponujala župančiča. Plakatorialo se je po vasi, na šoli kar na štirih krajih, celo v šolski sobi, kjer se je vililo. Ljudem se je seveda tudi sedaj zatrjevalo, da je jedini ta kandidat pravi.

Na volišču se je odstranil prilepljeni plakat še le tedaj, ko je opozoril navzočni župnik gospoda komisarja ter pristavil, da je to agitacija in da le-ta v volivnem lokalu ni dovoljena. Je-li to pošteno agitacijsko sredstvo?

Volitve so končane. Ljudje so prišli vsaj nekateri do spoznanja, da se je šlo tu za važno stvar. Večina se je udeležila volitve, razven male peščice omahljivcev, ki so se dali zaslepiti mamljivim besedam in bi bili radi obema strankama ustregli.

Z Notranjskega. To vam je bilo naprednega gibanja, da nikoli tacega. Največo živahnost so razvijali nekateri trgovci, a njim so vredno na strani stali njih verni sluga, napredni učitelji, tovarniški delavci in mesarski mešetarji. In to se je podilo od vasi do vasi, od hiše do hiše. Nosili so s seboj cele butare »Slov. Narodov«, »Rodo-ljubov«, »katekizmov« in drugih tiskanih naprednih laži ter jih z vso silo ponujali volivcem.

Ker se to krošnjarstvo ni obneslo, pošiljali so to naprednjaško literaturo po pošti, pokladali po cestah, po noči postavljali v okna. Jedlo in pilo se je dan na dan, da se pred obćim potopom bolj ni moglo.

Prijatelj sporoča, da so v nekem gorskem selu ob hrvaški meji snedi celega pujska. Le škoda, da je pariška razstava že minila! Ker pa tudi to ni nič izdalo, začeli so delovati še z bolj naprednimi sredstvi. Jeli so trdovratne »klerikalce« zaklinjati, jim žugati, da jim vzamejo ves zaslužek, ako ne

viva« kolikor moreva in znava. Ko si povemo, kdo in kaj smo in kam gremo, začnemo takoj pogovor o politiki, mož je bil precej hud »klerikalcev«. Hvalil je posebno delovanje mlajših duhovnikov. Navdušenega antisemita se je pokazal, ko smo se menili o Hiltznerjevi aferi. Sploh, mož nama je jako ugajal. Ej, ni nas tako malo »klerikalcev« ne, in še vedno več nas bode!

»Praha, Prag, zakliče sprevodnik. Poslovimo se s prijaznim moravskim trgovcem, in hajdi v mesto.

Zgodovinsko mesto, to je utis, ki ga imam od Prage. Najbolj mi je ostal v spominu Karlov most in pa Hradčín. Slavni Karol IV., koliko je storil za Česko! 1348 je ustanovil univerzo, 1357 pa napravil most čez Vltavo. Če bi družega ne naredil, že s tem zasluži, da se ga narod hvaležno spominja. Most je dolg 497 m., 10 m. širok in ima 16 obokov. Okoli 30 kipov je na njem, med njimi tudi kip sv. Janeza. Tam, kjer so vrgli svetnika v vodo, je majhen križ.

Na Hradčínu je kraljev grad in stolna cerkev sv. Vida, ki pa še ni izdelana. Prej je bila na tem mestu mala cerkev, katero je sezidal vojvoda sv. Vavla 928—935. V cerkev je dal hraniti roko sv. Vida. 21. nov. 1344 je položil Karol IV. temeljni kamen novi cerkvi. Mnogo je prestala cerkev od

volijo Luke in Jovana, jih grditi, suvati, pretepati. Sitni ko egiptovske žabe pritiho-tapili so se pozno po noči v stanovanja spečih volivcev ter jih nadlegovali, tako, da ni bil nikdo varen pred njimi, ter so jih morale ženske z metlami in burkljami po-diti. In zavedni Notranjci, krščanski možje, majali so z glavami, češ, ti ne morejo biti prijatelji kmeta, ti ne bodo naši jerobi in nam lomili kruha. Najbolj čudno pa se jim je zdelo videti v takih družbah one, katerim morajo izročiti vzgojo svojih otrok. Da, tužna mladina, ako ti vcepijo v srce taki razgrajči svoje »ideale«. Pa prišle so vo-litve in narod slovenski je govoril, govoril tako glasno in jasno, da je pretresel na-prednjakom srce in obisti, in poslal je Luko v šolo za večne čase, a Jovanu dal je pri-liko, da se naprej doma varuje svoje vzorno gospodarstvo.

Ker se dandanes toliko iztiče napred-njaštvo, in že celo taki hočejo biti napred-njaki, katerim se še rokav sveti, utegnili bi kedo prašati, kaj neki je naprednjaštvo. Kaj prav za prav je, tega naprednjaki menda sami ne vedo, gotovo pa je, da si v dolo-žilu tega pojma niso jedini. Jaz pa sem pre-pričan, da je naprednjaštvo pravi pravcati »canis a non canendo«.

»Moderni« učitelji so vsi napredni. Za-kaj se neki imenujejo napredne? Ali se morda morejo ponašati z velikimi vspehi ali napredki v šoli? Kaj še! Saj jim je sam dr. Tavčar dal v dež. zboru izpričevalo, ko-liko je vredna »nova« šola. In ti gospodje kriče na vsa usta: »Novodobna šola je ve-lika priboritev; to svetinjo moramo braniti z vsemi močmi!« Morda pa kažejo napredek v tem, da nauče mladino lepega vedenja in sploh društvene olike. Na to moram žalibog odgovoriti, da imamo v tem pogledu žalostnih vzgledov. In taki so v sramoto onim, ki so iz prepričanja izbrali ta imenitni po-klic.

Morda bi koga zanimalo, ako podam tukaj katero cvetko z vrta naprednega učiteljstva. Evo jih!

Gospod Zibkar, poveljnik tolpe, ki je S. t. m. v Starem trgu razgrajala, podirala plotove, trgala žlebove in pobijala okna; v prostem času ljudski učitelj z že opisanimi vspehi. Ni dvoma, da bo s svojimi plemenitimi vzgledi izročeno mu mladino privedel do naprednega blagostanja in sreče. Poznam duhovnika, ki je nekdanji podpiral njega in njegove stariše, ki so v bedi živeli, a sedaj vodi v boj proti istemu duhovniku pijano druhal. Hvaležnost mora biti znak velikega nazadnjaštva, dočim je nehvaležnost zna-menje napredka. G. Zibkar je naprednjak.

Gospod Istinič, podpoveljnik istih raz-grajčev, tudi napredni učitelj. On je do-pisnik »Slov. Naroda«. Imenuje se Istinič zato ker nič istine ne piše, in ga imajo celo naprednjaki na sumu. Pa kaj istina! Ona je za staro ropotarnico in se velikodušno pre-pušča nazadnjakom; pri naprednjakih nje-ji mesta.

Zelo imenitna napredna prikazen je Fedor Školar. Že njegovo ime pove, kaj mu je poklic. Ako smemo verjeti njegovim be-sedam, izvršil je v 20 letih pet šol, kar je gotovo zelo napredno.

Mož je sicer zelo trd, a sedaj ob vo-litvah bil je za čudo radodaren. Kaj, ko bi ti novci ne bili iz njegove, nego iz druge malhe! Tako so si vsaj ljudje šepetali. On živi v kraju, kjer nemški ne znajo; in to je zanj dobro, da ne znajo. S tem se da prisluziti marsikak groš. Izvedenci pravijo, da njegova zakotna pisarna zelo plodonosno cvete. Tudi v pravnih zadevah je prav dobro izurjen. Ako se komu zameri in mu uža-ljeni mimogrede katero zamrmra, obsodi ga kar sam na tri ali štiri gld. globe. Seveda, on je napreden in hoče kmetu pomagati, kakor vsi naprednjaki. Napreden je pa tudi v Lukovem smislu; dokaz temu je njegova izjava, da bi bilo dobro, ko bi se vera iz šole odstranila, ker potem, pravi, bil bi vsaj mir. On celo veruje, da se bo to zgodilo, in zato dopušča — kako milostno! — ško-fove zavode, ker sicer se dijaki, ki bi se hoteli posvetiti bogoslovju, ne bi imeli kje veronauka učiti. On se trudi, da tudi prak-tično pouči šolsko mladino; saj mu mora krajni šolski svet kupiti vsako leto precejšnji kvantum vrtnega semenja, da ima po-tem obilo salate in sočivja, a večje učenke

morale so mu svoj čas 14 dni med šolskim podukom puliti v veži stare žimnice.

Ko je agitiral za liberalnega kandidata pete kurije, pel je Luki neizmerno slavo. On sicer Luke ne pozna, a Luku mora po njegovem sodu vendar biti velik genij, ker sicer ga napredna zveza ne bi bila izvolila predsednikom. Pa dovolj za danes o tem!

Taki gospodje tedaj, tužna jim majka! hočejo biti napredni, in »Slov. Narod«, ta jetična starka, že dalje časa natvezuje svo-jim potrpežljivim čitateljem, češ, mi ne re-mo zato, da je učitelj na deželi uplivnejši mož in ima več veljave kakor duhovnik. Čast dobrim učiteljem! Vi pa, naprednjaki, upam, da ste sedaj po volitvah ozdravljeni od one megalomanije, do katere vas je speljal »Slov. Narod« in druga »napredna« glasila.

Iz Krškega: V »Sl. Narodu« je pod na-slovom »društvo denuncijantov na Krškem se snuje« puhla glavica že dvakrat nekaj klobasala, kar bi se moralo razjasniti iz varstvenih oziriv.

S tem dopisom sumničilo se je najbolj naše mestno županstvo, češ, da je to v tem našem malem okoli 600 prebivalcev broje-čem mestu, ker je slavna c. kr. orožniška komanda, na čelu nje vrli vsespoštovani c. kr. stražmojster, dva brhka zanesljiva mestna policaja in sedež c. kr. okr. glavarstva, to-liko nesposobno, da ne more priti na sled takemu slabemu društvu in ga razgnati in društvenike kaznovati. — Slavno županstvo naj bi, ko dopisunu še celo firmo društva »p. a. j.« naznani, da svojo čast reši, dopi-suna tega dopisa »Sl. N.« poizvedelo in v to s svojimi sredstvi »Sl. N.« prisili, da mu tega dopisuna naznani in ga kaznuje. Da je pa to tem bolj potrebno, sledi iz tega, da je dobil g. dekan Žičkar na Vidmu pri Krškem pretilno pismo iz Krškega, v katerem se mu preti, če ne odstopi od kandidature v V. kuriji na Štajerskem, bo usmrten.

Enaki pretilni pismi sta dobila gospoda župnik Švajger v Leskovcu in Vilh. Pfeifer, veleposestnik na Krškem, da bosta svoja čreva v koših domov nosila.

Ta pretilna pisma so anarbiškega zna-čaja, v tesni zvezi z dopisom »Sl. N.« Vsi trije navedeni častiti gospodje, ki so pretilna pisma dobili, so velečislani konservativni poslanci, iz česar sledi, da je pisma liberalce anarhiški breznačajnejš pisal.

Naj torej slavno županstvo v tej stvari stori potrebne korake, da reši uradno čast, da se ali dopisnik »Sl. N.« kaznuje, ali pa da naznani natančneji naslov društva in dru-štvenike, da se prepreči liberalno anarhiško gibanje v pomirjenje tukajšnjega prebivalstva.

Z Bučke. Nepopisno veselje je bilo za našo stranko, ko smo zvedeli, da je zmaga na vsej črti. Zavihrala je zastava, zagromeli so topiči. A nasprotniki naši so kar škripali z zobmi od jeze. Trije nasprotniki so že na dan volitve hoteli streljati, a so pili na me-dvedovo kožo.

Posebno pobešen je hodil naš g. Janko, ker se je urezal z volilnim katekizmom. Istotako je Hrvatov Jože stočil mnogo hru-ševca. In France je po hribih ljuliko sejäl. Ta trojica torej je pete brusila, a zaman. Ljudje jih vsaj poznajo, da niso naše gore listi.

Od Save se nam piše: Iz c. kr. davka-rije v Litiji se je razširila novica, da bo zopet tlaka, ker so poraženi liberaluhi. A vse to je le klinasta neslanost. — V Šent-Lambertu komaj čakajo, da se začne daviti duhovniki. Boštanjski general pa je itak za-varovan. — Zagorska posojilnica išče priče proti g. Š. Mora jej že trda prest.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. decembra.

Umeščen je bil na župnijo Škofjo Loko č. g. Feliks Zavodnik, dosedanji nunski izpovednik v Škofji Loki. Umestil ga je v škofjeloški župni cerkvi presvitli kne-zoškof na praznik sv. Štefana. — Za nun-skega izpovednika je imenovan na njegovo mesto č. g. Frančišek Fik, kapelan v Mengšu. — Župnija Vojsko je podeljena č. g. Janezu Gnjeda, tamošnjemu župnemu upravi-telju.

Osebnosti. Promoviran je bil na graškem vseučilišču g. Ivan Sket, avskul-

tant v Celju. — V Gorici je nenadoma umrla 23 letna učiteljica Katinka Čejeva.

Promoviran je bil na graškem vse-učilišču g. Ivan Sket, avskultant v Celju.

Predavanja v „Katol. domu“. Včeraj je govoril g. dr. M. Opeka o rimskih katakombah. Zlasti je razkladal, kako se v katakombah vidi, da je katoliška cerkev že v prvih stoletjih učila iste nauke, kakor dandanes. Predavanja je bilo zelo zanimivo. V sredo 2. januarija bo govoril g. dr. J. Gruden.

Slovensko gledališče. V nedeljo 30. t. m. se poje četrtkrat v sezoni Smetanova opera *Prodana nevesta*. Ulogo vođe glumačev poje sedaj g. Polašek, v glavnih ulogah nastopijo kakor pri prejšnjih pred-stavah Nočmi, Carneri, Radkiewicz, Pola-kova, Orzelski, Nolli, Štamcar in Pavšek. Predstava se vrši na čast zboroval-cem slovenske Šolske Maticice. V nedeljo popoldne ob 3. uri bo razven večerne operne predstave tudi popoldanska ljudska predstava ob znižanih cenah, igrala se bo klasična drama Schillerjeva *Marija Stuart*, v kateri igrajo glavne uloge Rückova, Danilova, Deyl, Dani-lo in vse drugo dramsko oseboje in katera je pri prvi letošnji predstavi izredno lep vspeh dosegla.

Politična milosrčnost. Dr. Tavčar-jeva žena se je javno pobahala v »Narodu«, da dobe pri nji polno mizo oni dijaki, ki hero »Slovenski Narod«. Ljubljanske nune so čisto prav rekly, da »Narodovcev« med dijaki, ki iz »Naroda« požirajo in prežveku-jejo najgrše laži čez samostane in se pri-pravljajo za boj zoper »klerikalizem«, ne morejo podpirati, ker bi se to reklo: dajati potuho hudobiji. Dr. Tavčarica se pa javno baha, da ona te dijake hrani. Drugod se dijaki, ki berejo časopise »Naroda«, iz-ključujejo iz šole, pri nas pa Tavčarica te dijake kar celemu svetu naznanja! »Rimski Katolik« je bil dijakom prepovedan, še celo v nedolžnem »Dom in Svetu« so našli dlako v jajcu in so ga preganjali na gimnaziji, divji, nesramni »Narod« pa uživa toliko milost, da se more Tavčar-ica še javno bahati, da zlorablja revščino dijakov v to, da jih navaja k čitanju lista, ki mora mladino popolnoma izpriditi! Vsaka dostojna gospa bi se morala pač sramovati, če bi ji kdo očital, da po-hušuje z navajanjem k grdemu berilu mla-dino, zato ne vemo, s kakšnim imenom naj imenujemo ravnanje Tavčarice, ki se s tem še celo baha! Sicer je res, da mora žena pomagati možu, a res je tudi, da krščan-ske soproje ne podpirajo nekrščanskega delovanja svojih mož, ampak rajše skušajo popraviti, kar se je zagrešilo.

Odbor društva „Gospodinjska šola“ uljudno vabi častite društvenike k občnemu zboru, ki se vrši v nedeljo 30. t. mes. ob 11. uri dopoldne v društvenih šolskih pro-storih, Rimska cesta št. 9. — M. Marouth, t. č. tajnica.

Iz Planine se nam poroča: Božičnico v gradu Haasberg smo po navadi prejšnjih let tudi letos obhajali. Pripeljali smo 23. t. m. popoldne 80 šolskih otrok v grajsko vežo, kjer je bilo že vse pripravljeno: bo-žično drevo, krasno razsvetljeno in z jabolki obloženo, jaslice, in na klopeh vse polno mnogovrstnih oblačil za ubožno šolsko mla-dino, 277 kosov. Gosp. župnik je nagovoril otroke in razložil: kakšne nauke jim dajejo jaslice, potem pa izrazil božična voščila ve-likodušni dobrotnici šolske mladine, gospej knjeginji Matildi Windischgraetz, in vsi zbrani knežji rodbini. Visokorodna gospa je lastnoročno delila otrokom bogate darove ter jih ljubeznjivo božala in osrčevala, da se je videlo, kako jo veseli, usmiljenje ska-zovati. Nežne princezinje iz Konjic so pri delitvi pomagale in podajale po vrhu še fine štruce in okusna jabolka. Nekateri šolarček je komaj nesel domov božičnih daril. Z li-tanijami in blagoslovom v grajski kapeli je bila končana prijazna slovesnost. Bog po-vrni preblagi gospej milosrčnost do ubožne mladine z najobilnejšim blagoslovom. Tudi svetli knez ne zaostaja v dobrotelnosti. Za Božič prejmejo vsi župniki onih župnij, ko-der ima knez posestva, znatno miloščino, skupaj 800 K, da jo razdele ubožcem za priboljšek o praznikih. Koliko pa gre mej

letom iz njegovih rok denarnih podpor. Vincencijevim družbam po raznih mestih, dobrodelnim zavodom in zasebnim prosivcem, na tisoče in tisoče znaša. Bog živi in ohrani tako dobrotljivo rodbino!

Okrajnim šolskim svetnikom v Litiji je za dobo daljnih šest let imenovan ondotni dekan veleč. gosp. Iv. Lavrenčič.

Častno svetinjo za 40letno službo-vanje je deželni predsednik priznal nadučitelju K. Dermelju v Cirknici.

Darova. Za »božičnico« podaril je re-vežem v mestni ubožnici tukajšnji trgovec gosp. Ludovik Stricelj kruha in drugih jestvin, gg. Aurovi dediči pa so daro-vali v isti namen dva sodčka pive. — Nad-zorništvu ubožnice izreka tem potom časti-tima darovalcema v imenu obdarovanih naj-srčnejšo zahvalo.

Družbi sv. Cirila in Metoda je danes vročil g. Ivan Jebačič, trgovec v Ljubljani 200 K povodom kupčije s kavo (cikorijo) in sladno kavo. Tekom dveh let je daroval že 1800 K. — Slovenke! Rabite le to kavo in podpirajte tem cenim načinom prekoristno našo šolsko družbo, da ji bo možno vzdrževati svoje dobro obiskovane šolske zavode.

Ljubljanske novice. Tatvina pri Faleschiniju. Danes po noči je slišal g. Faleschini v Trnovem sumljivo ropotanje. Šel je pogledat, a ni opazil nič sumljivega, zjutraj pa se je opazilo, da so neznani zli-kovci namazali okno v pisarni z ilovico in tako udrl v pisarno brez posebnega šuma ter ukradli 2 suknji, šnopsa in nekaj sre-brnine. Škode je 240 K. Tudi v blagajnico so poskušali udreti s kleščami, a ta naklep se jim ni posrečil. — Ponesrečil se je včeraj pri gradnji justične palače nek de-lavec. Pal je z odra. Prepeljali so ga v bolnico.

Občinski odbor v Šmartnem pri Litiji je v svoji seji dne 26. grudnia t. l. izvolil preč. g. dekana Ivana Lavrenčiča častnim občanom. Preč. g. dekanu, ki si je z zgradbo nove cerkve pridobil res nemin-ljivih zaslug, a od nehvaležnih nasprotnikov užil tudi mnogo bridkosti, prav iz srca če-stitamo!

Mandat dr. Laginje. »Hrvatska« apelira na veleposestnike v Dalmaciji, naj podele en mandat dr. Laginji, ker bi bilo prečalostno, da bi bili isterski Hrvatje in Slo-venci, ki sestavljajo nad dve tretjini prebi-valstva, zastopani le po jednem poslancu, dočim bodo imeli Italijani štiri poslance. Pomenu, ki bi ga imela izvolitev dr. La-ginje, se morajo podrediti vsi drugi oziri.

Nenadoma umrla je v Gorici 23letna učiteljica Katinka Čejeva.

Gradnja vipavske železnice je od-dana tvrdki E. Klemenciewicz & Demuth na Dunaju. Povprečni znesek za to zgradbo znaša 2,218 000 kron.

Stare poštne vrednote izgube z zadnjim dnem decembra vsako veljavo in jih torej tudi ni mogoče več zameniti.

Pisemske poštni promet ob no- vem letu 1901. V doseg kar najhitrejšega dostavljanja pisem ob novem letu 1901 in olajšanja odnosne manipulacije je p. n. ob-činstvo nujno naproseno, da prileplja znamke pri nepriporočeno oddanih pisemskih poš-ljativah izključno samo na desnem gornjem oglu naslovne strani. Okoliščina, da se pri posameznih pisemskih nahajajo znamke deloma na spodnji deloma na zadnji strani, obtežuje jako uradno poslovanje, radi česa naj se ne rabijo sploh znamke kakor zapornice in naj se ne prilepljajo iste na zadnji strani pi-semske kuverte. Tem povodom se opozarja na to, da so dopisnice izključene iz poš-tnega prometa, katerih vsebina obseza ne-dostojnosti, žaljenja ali druga kaznjiva de-janja ali na katerih se nahajajo slike, ozi-roma dostavki, ki imajo znak nedostojnosti ali žaljenja. Nadalje se opaža, da je dovo-ljeno dostaviti na vizitnice, katere se od-pošljejo kakor tiskovine, voščila ter zahvalne in uljudnostne formule, ako so izražene v petih besedah ali občajnimi okrajški (p. f. z. v. i. t. d.) Nadalje so dovoljena ročno na-pisana posvetila na novoletnih voščilnicah. Dopisnice, na katerih se je besedilo »do-pisnica - Correspondenzkarte - Postkarte« od-stranilo in nadomestilo z besedilom »tisko-vina«, zamorejo se odpošljati proti plačilu

pristojbine za tiskovine, ako ni na teh dopisnicah nikakih sprememb in dodatkov razven onih, ki so dopuščeni na tiskovinah.

Pretep. Na Hotovljah pri Gorenji vasi na Gorenj. sta se večeraj stepla hlapec oskrbnika zaloge mengiškega piva v Škofji Loki in krčmar gostilne »pri Sinkovcu«. Zadnji je bil znatno poškodovan. Napadalec so poklicani orožniki ustavili na potu v Škofjo Loko. Proti njim se je vedel tako surovo, da so morali rabiti orožje in ga je eden orožnikov ranil v nogo. Potem so ga še le mogli odvesti v varno zavetje.

Oddaja gozdnih drevesc. V svrhu pogozdovanja odda se od držav. gozdnega vrta v Celju jeden milijon različne vrste iglastih drevesc po nasledni ceni in sicer velja: 1000 komadov 3letnih smrek 4 K, 1000 komadov 2letnih mecesnov 4 K, 1000 komadov 2letnih belih borov 3 K, 1000 komadov 2letnih črnih borov 3 K. Prijave za dobavo rečenih gozdnih drevesc sprejemata c. kr. okrajno gozdarsko nadzorstvo v Celju, c. kr. deželno gozdarsko nadzorstvo v Gradcu in sicer za pomladno pogozdovanje do 30. januarja, za jesensko pogozdovanje do 15. septembra vsakega leta. Neimovitim gozdnim lastnikom oddajajo se gozdna drevesca brezplačno, to je: povrniti se morajo le stroški za izkopanje, zavitek in prevoznjo. Na kolka prostih prošnjah neimovitim lastnikov mora občinski urad izrečno potrditi njih neimovitost. Natanko naj se napovedo stavilo in vrsta zahtevanih drevesc, naslov prošnjika (pošta ali železnična postaja, kamor naj se drevesca pošljejo).

Društva.

(Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) je imela svojo 130. vodstveno sejo dne 29. novembra t. l. v družbinih prostorih Narodnega doma. Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), dr. Dragotin vitez Bleiweis-Trsteniški, Gregor Einspieler, Martin Petelin (blagajnik), Luka Svetec (podpredsednik), dr. Ivan Svetina in Ivan Šubič; od nadzorništa: Oroslav Dolenc. Svojo odsotnost so opravičili: mestni župan Iv. Hribar, ces. svetnik Ivan Murnik in župnik Anton Žlogar. Ob treh popoldne otvori prvomestnik Tomo Zupan sejo ter posebno toпло pozdravlja v smislu § 18. družbinih pravil na posvetovanje povabljeni in došle gospode: deželnega poslanca dr. Ivana Dečko iz Celja, odvetnika dr. Josipa Abram in kateheta Antona Štemberger iz Trsta ter ljubljanskega profesorja Simona Rutar kot pooblaščenca deželnega glavarja namestniku dr. Antonu Gregorič iz Gorice. Ta pomnoženi odbor se je bavil v prvi vrsti z vprašanjem, kaj naj se ukrene v zboljšanje družbinnega gmotnega stanja. — Ker se § 318. do sedaj ni uporabljal še nikoli, razvija slovensko občinstvo, da so se pri družbi jele kazati one posledice medsebojnih slovenskih bojev, ki uničijo vsekako s časoma našo družbo; koncema pa brezdvombno ugonobe tudi samostalnost celotnega slovenskega rodu. — Naj se, žal, zgodi, kar drago pripravljamo se Slovencem, družbe sv. Cirila in Metoda vodstveni odbor ima ob tem čiste roke! V ta namen se je sprejelo več jako umestnih predlogov, ki jih izvrše deloma družbini zaupniki izven kranjske kronovine, deloma pa družbino vodstvo. Klicano pa naj je v pomoč vse Slovenstvo. — Zelo živahno zborovanje je trajalo do pol 6. ure zvečer.

(Kmetijsko rokodel. bralno društvo v Vipavi) vabi k občnemu zboru, kateri se bode vršil v nedeljo 30. dec. t. l. v prostorih g. Štef. Hriba z nastopnim vspešnim: 1. Poročilo predsednikovo. 2. Poročilo blagajnikovo. 3. Poročilo o naročevanju časnikov za leto 1900. 4. Volitev

novega odbora za leto 1901. 5. Razni navesti.

(Narodna čitalnica v Ptuj) priredi Silvestrov večer dne 31. t. m. ob 8. uri zvečer z igro, petjem itd. Dne 6. jan. 1901 je občni zbor čitalničarjev, volitev novega odbora, oddaja časnikov in sicer ob 2. oziroma ob 3. uri popoldne.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 28. dec. Dr. Oton Steindler bode, kakor poroča „Ost. Rundschau“, dobil radikalnega protikandidata.

Dunaj, 28. decembra. Princ Alojzij Liechtenstein je obolel na šenu.

Praga, 28. dec. „Czas“ meni, da bi se zgodila v mladočeskem klubu katastrofa, ako bi prodrli Pacak ali Herold na predsedniško mesto.

Praga, 27. dec. Radikalno časopisje poroča, da dr. Engel radi tega ni hotel prevzeti mandata, ker nameravajo Mladočehi v drž. zboru takoj priti z obstrukcijo.

Budjevice, 27. dec. Nemški liberalci kandidujejo proti češkemu kandidatu princu Schwarzenbergu generalnega majorja v pok. Dominika Junio.

Črnovice, 28. dec. Grozen požar je minulo noč skoro popolno upepelil trg Vižnico. Zgorelo je 280 hiš, brez strehe je 600 rodbin z blizu 2500 osebami. Provročena škoda ogromna, beda nepopisna.

Rim, 28. dec. Listi poročajo, da je sv. oče podaljšal sveto leto za dobo šestih mesecev za vse katolike izvan Rima.

Petrograd, 28. decembra. Car se vrne še le v drugi polovici januarja v Carskoje Selo. Zdravje carjevo je ugodno ter je prevzel zopet vse posle. Ministri se vrnejo tekom tedna nazaj v Petrograd.

Petrograd, 28. dec. Zdravnik dr. Popow, ki je zdravil carja Nikolaja, je imenovan telesnim zdravnikom ter je prejel 100.000 rubljev častnega darila.

London, 28. decembra. Kitchener poroča iz Pretorije 27. t. m.: Minulo noč so Buri napadli Utrecht, a so se morali umakniti v izgubo dveh mož. Na angleški strani je ranjen jeden mož. Blizu postaje Pren so ustavili Buri vlak.

Kapstadt, 28. dec. Reuterjev urad poroča: Oddelek angleškega Yeomanry-polka je pri zasledovanju Burov pri Bristowu zašel v zagato. Nekaj mož je ubitih, ostali so ujeti.

London, 26. decembra. Iz Kapstadta poročajo: Lord Kitchener se je podal v De Aar, kjer bo ukrenil potrebno proti prodiranju Burov v kapsko kolonijo.

London, 28. dec. Iz Johannesburga poročajo 25. t. m.: Kitchener je izdal proklamacijo, s katero se dovoljuje prost vstop v vladne tabore vsem Burom z rodbinami, ki se prostovoljno udajo.

London, 27. dec. Iz Shanghaja se poroča, da je zaprtih več ustašev, med njimi dva princa in da se bo Kitajska vlada udala zahtevam vevlastij.

Novijork, 28. dec. (C. B.) Iz Pekina brzojavljajo: Princ Čing in Li-Hung-Čang sta prejela od cesarja obvestilo, da dvor resno ugovarja zahtevi glede odstranitve utrd in nameščenja stalne straže pri poslaništvih.

London, 28. dec. „Morningpost“ javlja iz Pekina 24. t. m.: Poslaniki so mnenja, da bo kitajska vlada takoj odobrila mirovne pogoje, razun točke o kaznovanju uradnikov. Pogajanja v tej zadevi se bodo vlekla nad jedno leto. Poslanik Conger izjavlja, da cesaricevdove nihče ne bo oficijelno priznal.

Plesno svileno blago gl. 6:30

in višje! — 14 metrov! — poštnine in carine prosto! Vzroci z obratno pošto; ravno tako črne, bele in barvene Hennebergove svile od 45 kr. do gl. 14-65 meter.

G. Henneberg, tovarne za svilo
(c. in kr. dvorni zalagatelj) v Gurihu. 13 5-5

Umri so:

22. decembra. Ermina Brodt, usmiljenka, 41 let, Radeckega cesta 11, jetika.

23. decembra. Karol Šavs. učenec, 12 let, Cesta na loko 20, meningitis basilaris.

25. decembra. Emanuel Ude, podčastnika sin, 10 mesecev, Kuhnova cesta 21, catarh. gastro intest.

26. decembra. Gerhard Pammer, ravnatelj sin, 3 leta, Levstikove ulice 15, skarlatica. — Elizabeta Kosce, delavca žena, 56 let, Florjanske ulice št. 40, srčna hiba.

V hiralnici:

22. decembra. Magdalena Komahin, dekla, 83 let, ostrožlost.

V bolnišnici:

22. decembra. Marijana Šuštaršič, dninarja žena, 50 let, dysenteria.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 27. decembra 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . . K 7-80 do K 7-81
Rž za pomlad 7-71 » » 7-72
Turšica za maj-junij /01 . . . 5-22 » » 5-23
Oves za pomlad 6-19 » » 6-20

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
27. 9. vveč	734.7	6-5 p. m. jzah.	oblačno		
28. 7. zjut.	732.8	4-4 sl. jzah.	oblač.	2-7	
28. 2. popol.	729.9	7-1 sr. jzah.			

Srednja večerajšnja temperatura -0.2 normale: -2.5

Izjava.

Sinočni »Narod« je zopet pokazal, da ima patent na laži. »Narod« trdi, da sem tudi jaz v sredo na volilnem shodu v »Mestnem Domu« glasoval za dr. Tavčarja. Izjavljam, da mene na Tavčarjevem volilnem shodu niti bilo ni. »Narodovci« torej na shodu niso imeli posebno dobrih očij.

Ivan Kregar,

»agitator klerikalne stranke«.

Nabirajte že rabljene

poštne znamke vseh dežel in vrst, tudi najnavadnejše. S tem pomagajte ubogim dečkom pri vzgoji za duhovski stan. Lepe nabožne spominke, zlasti križevniške rožne vence, svetinjske sv. Antona in praškega Jezuska dobite za marke. — Pisati in poslati je pisarni »Betlehem« v Bregencu (Predarlško). 1113 25-1

Koledar

katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1901

z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v »Katoliški bukvarni« krasno vezan 2 K 30 h., po pošti pošiljan 10 h. več.

117 26-7

Umetnijski zavod za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.
Izdeluje zlasti:
cerkvena okna različne izvršitve.
Ceniki in strokovni svet brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Dunajska borza.

Dné 28. decembra.		Dné 27. decembra.	
Skupni državni dolg v notah	98-75	20 mark	23-52
Skupni državni dolg v srebru	98-54	20 frankov (napoleondor)	19-14
Avstrijska zlata renta 4%	117-45	Italijanski bankovci	90-75
Avstrijska krona renta 4% / 200 kron	98-55	C. kr. cekini	11-37
Ogerska krona renta 4%	117-05	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	177-—
Ogerska zlata renta 4%	93-—	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	164-—
Ogerska krona renta 4% / 200	671-50	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	198-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1698-—	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-30
Kreditne delnice, 160 gl.	240 10	Tisine srečke 4% / 100 gl.	139-50
London valuta	240 10	Dunavske vravnjavne srečke 5%	258-—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 117-67 1/2		Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	106-—
		Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93-75
		Priporočne obveznice državne železnice	429-—
		» južne železnice 3%	333-50
		» južne železnice 5%	120-—
		» dolenskih železnic 4%	99-50
		Kreditne srečke, 100 gl.	396-—
		4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	350-—
		Avstrijskega rudičnega križa srečke, 10 gl.	46-—
		Ogerskega » 5 »	21-—
		Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	13-50
		Rudolfove srečke, 10 gl.	58-50
		Salmove srečke, 40 gl.	178-25
		St. Genois srečke, 40 gl.	203-—
		Waldsteinove srečke, 20 gl.	50-—
		Ljubljanske srečke	269-50
		Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	620-—
		Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	827-—
		Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	111-—
		Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	148-—
		Splošna avstrijska stavbinska družba	434-—
		Montanska družba avstr. plan.	450-—
		Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	252-25
		Papirnih rubljev 100	252-25

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnih.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.